

Plaatsvervangend hoge commissaris te Djakarta (Gieben) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen), 6 mei 1950

Mede voor Drees en Stikker en Schokking.

Gisterenmiddag hadden Andreae en ik op ons verzoek onderhoud met Sultan en Simatupang ter bespreking van enige aspecten van onze poging om Ambonese munitie onderdrukken en van enige moeilijkheden, zich voordoende bij reorganisatie KNIL. Hatta had mij medegedeeld wel te kunnen instemmen met denkbeeld om ganse garnizoenen uit Ambon afvoeren, mits dat garnizoenen buiten Indonesië gebracht. Hij noemde NG. Hij vreesde, indachtig aan Westerlingaffaire dat garnizoenen wederom uit de hand zou lopen. Dit punt allereerst met Sultan besprekend, bereikten wij dat de uit Ambon af te voeren Indonesische KNIL-militairen verspreid in verschillende garnizoenen op Java kunnen ondergebracht en daarna normaal in reorganisatie KNIL meelopen, zulks met dien verstande dat de in gevolge ons onderzoek aan munitie schuldig bevonden door ons zullen berecht. Een van de thans ondervonden moeilijkheden bij reorganisatie KNIL is, dat militair gezag op Celebes op grond ervaring dat demobilisanten van KNIL zich bij Azisbeweging hadden aangesloten, verdere in- of doorvoer van demobilisanten heeft stopgezet. Overeenstemming werd bereikt [door] aan Scheffelaar, die Schotborg in Makassar gaat opvolgen, en aan Kawilarang op te dragen gezamenlijk maatregelen te treffen dat aan bedoeld verbod spoedig een einde kan gemaakt en de doorgangskampen wederom ter beschikking komen en blijven. Voorts werd een gemeenschappelijke regeling voorbereid om de afvoer ter zee van de doorgangskampen naar bestemmingsplaatsen der demobilisanten te verzekeren. Een moeilijker punt was de in Celebes sterk opduikende tegenzin, overgang van KNIL-personeel naar Apris in eenheden te doen geschieden. Achtergrond daarvan is, dat men aan RIS-zijde betwijfelt of deze KNIL-eenheden wel loyaal als Apris zullen dienen. Verwijs naar laatste resumés Gen. Staf blijkens welke dergelijke KNIL-eenheden zich uitlieten in zin van 'eerst maar over naar Apris en dan zullen wij wel verder zien'. Wij stelden in vooruitzicht dat onzerzijds zoals ik U al eerder seinde aan 26 Juli als einddatum reorganisatie KNIL kon vastgehouden, mits aan overgang zulks wensende eenheden naar Apris geen hinderpaal in de weg werd gelegd. Bovendien wezen wij op voordeel zo grote eenheden te doen overgaan dat daarbij verzorgingsdiensten waren ingesloten. Overeengekomen werd dat het Defensie Ministerie RIS en leiding Apris zo volledig mogelijk met Ned. legerleiding zullen samenwerken om waar mogelijk in eenheden te doen geschieden. Onzerzijds zal Pereira, die ter overbrenging van instructies aan Schotborg inzake Ambon naar Makassar gaat, worden opgedragen zich terzake met Kawilarang te verstaan en vervolgens doorreizen naar Menado waar grote moeilijkheden op dit terrein liggen en bovendien KNIL toenemende tekenen vertoont op uit de hand lopen. Pereira en Kawilarang hebben beide volmacht inzake effectuering van overgang, inclusief aanstelling van officieren. De Sultan en Simatupang waren zeer geporteerd voor spoedig publiceren van 26 Juli als einddatum voor reorganisatie KNIL. Hoewel ook onzerzijds daarin wel voordeel werd gezien, maakten wij toch het voorbehoud dat tot een dergelijke publicatie eerst kan overgegaan wanneer definitieve samenwerking van RIS-zijde, met name op hierboven bedoelde terreinen, verzekerd. Tenslotte verzochten wij Sultan de onschadelijke meelopers uit Westerlingaffaire die ten getal van 169 met werkelijke schuldigen op Onrust vertoeven en die wij willen vrijlaten, eveneens normaal in reorganisatie KNIL te laten meelopen. Dit punt wordt door Sultan in overweging genomen. Vanmiddag zullen wij Sultan ons onderhoud schriftelijk bevestigen. Andreae brengt daarvan een copie mede. Omtrent optreden van Nanlohy als Defensie Min. Z.-Molukken hebben RIS noch wij nader bericht ontvangen.